קריאה שנייה

זאב קם

"גיוס לכולם: תנאי הצטרפות לקואליציה"

בריאיון מיוחד מדבר ח"כ דוד רותם על תקציב המדינה, על המדיניות הפשרנית של ישראל ביתנו ועל התכנית של מפלגתו להתנות את הכניסה לקואליציה הבאה בהעברת חוק הגיוס, וחושף: רבנים חרדים הציעו לו להתמודד על ראשות העיר ירושלים. כמובן, רק בהסכמת הבוס

"זה שיש פה עבריינים שעוברים על החוק, וממשלה ושר ביטחון שמשחקים בפוליטיקה במקום לפעול לפי חוק ולפי פסק דין של בג"ץ, זה לא אצלי". ח"כ דוד רותם
צילום: פלאש 90

הנושא המרכזי שליווה במושב הקיץ האחרון את מפלגתו של ח"כ דוד רותם, יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט, היה ללא ספק חוק הגיוס של ועדת פלסנר. זמן קצר לאחר פירוק הוועדה ופרישת קדימה מהקואליציה, העלו בסערת ישראל ביתנו להצבעה את חוק הגיוס שלהם, שקבע גיוס לכולם (כולל חרדים וערבים) בגיל 18, ללא פשרות. הכנסת, כזכור, הפילה את החוק ברוב גדול. בפעם הקודמת בחרו בישראל ביתנו שלא להציב את הנושא כחלק מההסכם הקואליציוני. בהרכבת הממשלה הבאה, מבטיח רותם בריאיון מיוחד ל'מקור ראשון', הדברים ייראו אחרת. "אין שום ספק, התנאי שלנו להצטרפות לקואליציה יהיה שהקואליציה תסכים להעביר את החוק שקובע גיוס לכל אזרח במדינת ישראל".

כשאנחנו מנסים להבין מדוע בהסכם הקואליציוני הנוכחי לא הופיע תנאי כזה, מסביר רותם שהנושא פשוט לא היה אז על הפרק. "ניהלתי את המשא ומתן הקואליציוני עם השר מיסז'ניקוב", הוא מספר. "לא חשבנו על זה בכלל. היו אז נושאים בוערים שהיו מאוד חשובים לנו, כמו נושא הגיור בידי רבני עיר". כשאנחנו שואלים אם יש למפלגתו כוונה להתפשר בנושא בהסכם הבא, התשובה שלו חדה. "מה שהופיע בהצעת החוק זה מה שיהיה בהסכם הקואליציוני", הוא מודיע. "לא נסכים על פחות מזה. לא תהיה פשרה על גיוס בגיל 18".

תנאי לקואליציה

אתה יודע שגם בני ישיבות החמדר לא מתגייסים בגיל 18?

"אני יודע, אבל גם הם יתגייסו בגיל 18. הם יגויסו בגיל 18, וגם כשהם יהיו בישיבה בשנה הראשונה הם יהיו חיילים. זה עניין טכני לחלוטין. אותו הרבר אצל חרדים. בגיל 18 הם יבואו ללשכת הגיוס ויגויסו. אם ירצו לתת להם דחייה של שנה בשירות בפועל, אני לא מנהל את הצבא. אם הצבא יחליט כך, זה מה שיהיה".

אתם לא מרגישים שאכזבתם את הבוחרים שלכם? הלכתם על הכול או כלום, ובסוף יצא כלום.

"לא אמרנו הכול או כלום. פרשנו מועדת פלסנר כי היא לא רצתה לגייס את הערבים אלא רק את החרדים. זה שיש פה עבריינים שעוברים על החוק, וממשלה ושר ביטחון שמשחקים בפוליטיקה במקום לפעול לפי חוק ולפי פסק דין של בג"ץ, זה לא אצלי".

באופן מפתיע, רותם מוסיף כי האשמה בבלימת הרפורמה בגיוס נופלת דווקא על הפרקליטות. "בשורה התחתונה כולם חייבים להתייצב ולהתגייס. אני רואה שכאשר מדובר בנושאים של ארץ ישראל השלמה, כמו מגרון, אני רואה את כולם קופצים – הפרקליטות והשרים, בגין ואחרים – ואומרים שצריך לקיים את ההלטת בג"ץ. איפה השרים והפרקליטות נמצאים כשמדובר בגיוס? הם פשוט שכחו".

מה זה אומר על הפרקליטות?

"אני לא אומר כלום על הפרקליטות, אבל זה אומר על הפרקליטות שלפעמים הם טועים בגדול. טועים בגדול".

ברגע הזה אנחנו תוהים בקול אם בישראל ביתנו היו מתנהגים באותה צורה גם אם לא היינו קרובים לבחירות, או שמא הם היו דווקא מנסים לחתור ולהגיע לפשרה, כפי שעשו בנושאים אחרים בעבר. יו"ר ועדת החוקה לא ממש אוהב את הכיוון. "לא התפשרנו. לא על גיור, לא על הגיוס ולא על רבני 'צהר'. לא התפשרנו על כלום", הוא עונה. "אמרנו שאנחנו רוצים להעביר את החוקים והיינו צריכים להגיע להסכמות מסוימות כדי להעביר אותם. את זה עשינו. לא התפשרנו על הרעיונות שלנו. אנחנו לא קבלני הצלחה, אנחנו קבלני עשייה. אנחנו עושים כל דבר שאנחנו יכולים כדי לעשות את הדברים שהתחייבנו עליהם".

אבל עוד לפני ההסכם הקואליציוני הבא, צריך קודם כול להחליט אם ממשיכים את כהונת הממשלה הנוכחית. מבחינתנו של רותם, התשובה חייבת להיות חיובית. "התקציב הוא תקציב קשה, אין שום ספק", הוא מודה. "אבל יש כאן מדינה. היום, הליכה לבחירות בגלל תקציב פירושה שאין תקציב, ושהמדינה הזו עשויה להגיע למצב של פשיטת רגל כלכלית. אסור לעשות את זה, גם אם זה מועיל פוליטית". מבחינת רותם, הוא גם מוכן להתחייב על כך שישראל ביתנו לא תנהל משא ומתן סחטני ומתיש על התקציב. לטענתו, מפלגתו לא מנהלת משא ומתן עקשני על נושאים שקרובים אליה או לבחריה, אלא על דברים שחשובים למדינה. "קליטת עלייה חשובה למדינה", הוא מדגיש. "דיור ציבורי וריור לוזגות צעירים חשובים למדינה".

ואם לא יגיעו איתכם להסכמות בדברים האלה, עד ממה תהיו מוכנים לוותר?

"נהיה מוכנים להתפשר עד שנראה שההתעקשות גורמת לפגיעה במדינה. אנחנו לא נפגע במדינה. אנחנו עדיין ציונים".

לא שונא חרדים

כשמדברים עם רותם על עתידו הפוליטי אי אפשר שלא להתייחס להצעה המסתורית שקיבל לאחרונה מרבנים חרדים – להתמודד על ראשות עיריית ירושלים. בגלל העימותים הקבועים של רותם עם הח"כים החרדים, הפרסומים הרימו לא מעט גבות. רותם מאשר את נכונות הפרסומים, אך גם מסתייג. "זו בכלל לא החלטה אישית", הוא אומר. "אני חייל במפלגה. וכאשר אתה חייל במפלגה אתה לא עושה שום דבר שקשור לעניינים פרטיים שלך. אביא את זה בפני המפלגה, והמפלגה תדון ותחליט לפי שיקוליה היא".

אתה יכול להשוף מי הציע לך להתמודד?

"אני יכול אבל אני לא רוצה. כמו שעור לא דיברתי עם האדמו"ר שלי (ליברמן, ז"ק), אני לא בטוח שהוא דיבר עם האדמו"ר שלו. רבנים חרדים הציגו את ההצעה בלי שהם דיברו עריין עם מנהיגות הציבור החרדי".

אין בזה סתירה מסוימת עם המאבקים שנהלת מול החרדים?

"הציבור החרדי לא טיפש. הוא לא הפוליטיקאים. והם באמת מחפשים את טובתו של הציבור, ולכן הם מחפשים אדם שיש לו את היכולת ואת הכישור לנהל עיר בצורה טובה. לכן הם פנו אליי".

לרותם חשוב להתנער מהתדמית של מפלגה שונאת חרדים. "יש הבדל בין פוליטיקה חרדית ורתית ובין דת", הוא מסביר. "אני רואה יותר ויותר מקרים שהציבור הדתי־לאומי מקבל אגרופים בגלל שהוא תומך בגיוס לכולם, ולכן הציבור החרדי אומר לו שכאשר מפנים יישובים הוא לא יבוא לעזור לכם. זו לא דת. זה פוליטיקה דתית וזה דבר רע. תמיד שואלים אותי, מה לך ולמפלגה כמו ישראל ביתנו? ישראל ביתנו היא מפלגה שבה הכבוד לדת הוא חשוב, אבל אנחנו לא נותנים כבוד לפוליטיקה הדתית והחרדית".

אז אין סיכוי למצוא אותך בעתיד באחת המפלגות של הציבור הדתי־לאומי?

"אין שום סיכוי".

כאן סראי להזכיר שבעבר היה רותם חבר מרכז המפד"ל, ואף שימש סגן יו"ר ועדת הבחירות המרכזית מטעם המפלגה.

צריך אחד

כמובן, ברגע שעוסקים בפוליטיקה הדתית אי אפשר שלא להתייחס גם ליומת רבני 'צהר' למנות רבנים ראשיים מקרב הציונות הדתית. "אני בהחלט תומך ברעיון הזה", מצהיר רותם. לדבריו, לא יכול להיות שהציבור הדתי־לאומי סובל רק משכבל רבנים חומריים, כמו שירות צבאי או פעילות התיישבותית. "כשמגיעים לענייני הלכה, פתאום שוכחים אחד", הוא מתלונן. "עשינו טעות גדולה. ויתרנו על הרבנות הראשית לפני כמה שנים טובות, וזה חבל".

איך מציאים את הרבנות מהשליטה החרדית?

"הגוף הבוחר את הרבנות הראשית מורכב מ־150 איש, והם לא כולם חרדים. אלו ראשי עיר וראשי מועצות. אפשר לפעול נכון. צריכים להיות מועמדים מתאימים. הבעיה הגדולה היא שאני רואה שבציבור הדתי־לאומי יש כבר חמישה מועמדים. צריך אחד. צריכה להיות הסכמה. אני חושב שגדולי רבני הציונות הדתית צריכים להתכנס, ובפניהם יבואו כל אלו שרוצים להתמודד, והם יחליטו מי יהיה המועמד האחד".

מה לגבי חוק עמאר, שאמור לאפשר לרב עמאר לשהן 10 שנים נוספות?

"לא יהיה חוק כזה".

אבל אתה אפשרת לחוק להתקדם?

"אפשרתי לחוק הזה לעבור בקריאה ראשונה, והודעתי שלא אמשיך לקדם אותו משום שאני לא חושב שחוקים פרטנליים הם טובים".

אבל דווקא סיכום שהחוק יקודם ממקבל לחוק 'צהר'. הייתה הסכמה שלך.

"מי שהפר את הקידום של חוק רבני צהר אשם בכך שחוק עמאר לא יקודם. עכשיו זה כבר לא משנה יותר. אותי מדמים רק פעם אחת. חוק עמאר לא יעבור בוועדת חוקה". ■

zeevk@makorrishon.co.il